

Agressie en conflicten

Boosheid, verdriet, blijdschap en angst zijn de belangrijkste emoties van een mens. Dat we allemaal wel eens last hebben van een woedeaanval is dus niet ongewoon. Wie emoties opkropt wordt op den duur ziek of raakt gefrustreerd. Af en toe je woede ventileren is dus best gezond.

Maar als je andermans grenzen overschrijdt, bewust schade berokkent aan iets of iemand, of als je met je woede iets probeert te bereiken of iets wilt verhullen, dan is er sprake van agressie. Agressie is bedreigend en schadelijk voor degene tegen wie het gericht is.

Een paar observaties over agressie:

- Psychologen beschouwen agressie niet als een emotie maar als een 'aangeleerde' gewoonte. Agressief gedrag is vaak vroeger afgekeken van anderen, ouders bijvoorbeeld.
- Bij agressie zijn altijd twee of meer partijen betrokken. Agressie roept agressie op. Anderzijds kan door een juiste (gepaste) reactie de agressie van de ander gedeëscaleerd worden.
- Agressie is iets anders dan assertiviteit. **Assertief** reageren wil zeggen dat je voor jezelf opkomt, maar dat je ook rekening houdt met anderen. Als je **agressief** reageert ontnemen je de ander ruimte en mogelijkheden.

(Bron: <http://www.leren.nl/cursus/sociale-vaardigheden/agressie/wat-is-agressie.html>)

Bekijk de hierboven vermelde website en beantwoord de vragen:

Welke vier soorten agressie bestaan er volgens deze website?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Wat is zinloos geweld?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Hieronder zie je een afbeelding van een vorm van agressie. Welke vorm?
Hoe zou je zelf reageren als je dit zelf overkwam?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Hoe ga je zelf om met agressie en conflicten?

Lees de volgende stukjes tekst en beantwoord de vragen:

Je wandelt rustig op de speelplaats van school, en op een gegeven moment komt er een andere leerling naar je toe die je zomaar een trap geeft.

Wat is je eerste reactie?

.....

.....

.....

.....

Hoe voel je je op dat moment?

.....

.....

.....

.....

Wat zou je volgens jouw mening het beste doen in zo`n situatie? Waarom?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Tijdens de les Nederlands zit je rustig te werken aan een taak die de leerkracht je hebt opgedragen. Achter je zit een andere leerling voortdurend te praten. Je leerkracht wordt echter boos op jou omdat zij denkt dat jij zit te praten. Als gevolg hiervan krijg je strafwerk mee naar huis.

Hoe voel je je op dat moment?

.....

.....

.....

.....

Wat doe je? Streep één van de volgende mogelijkheden aan.

1. Je wordt boos op je leerkracht omdat ze jou ten onrechte straf geeft.
2. Je zegt niets en je maakt thuis je strafwerk, ook als is het ten onrechte.
3. Op het moment zelf zeg je niets, maar na de les ga je naar je leerkracht om uit te leggen dat jij niet zat te praten.
4. Je zegt op dat moment niets maar je hebt besloten om je strafwerk niet te maken.

Leg nu uit waarom je 1, 2, 3, of 4 hebt aangestreept.

.....

.....

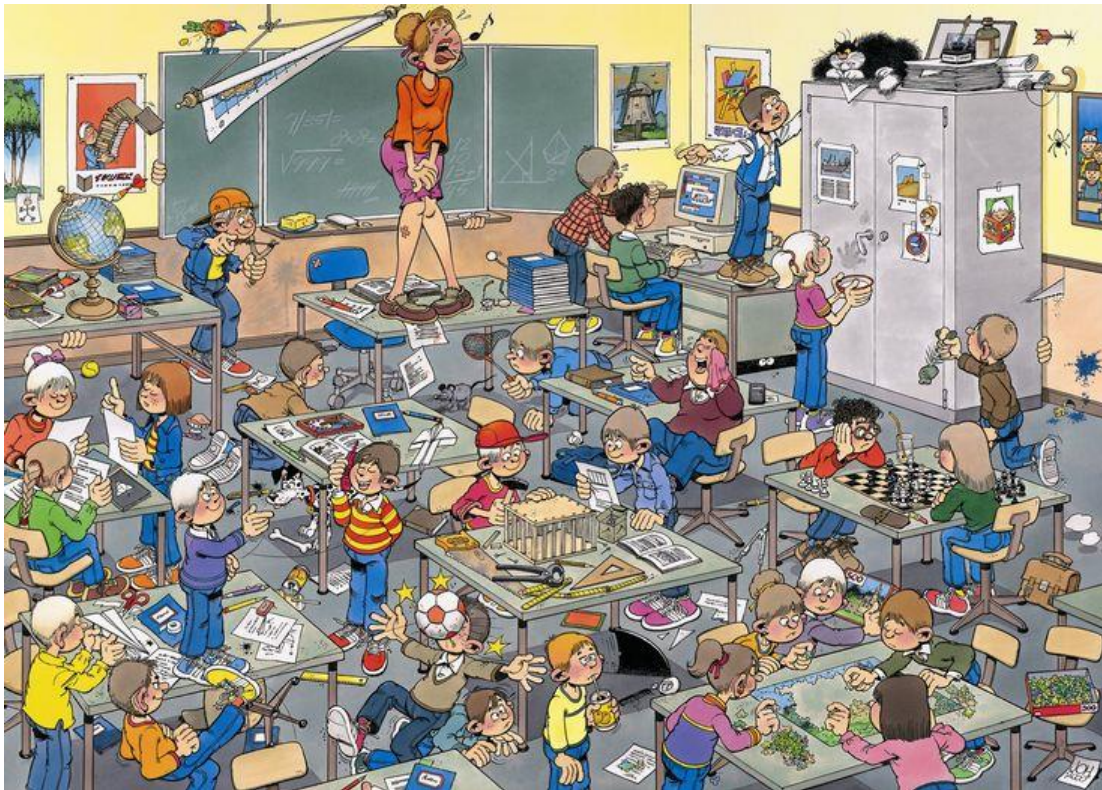
.....

.....

.....

.....

.....

Tijdens de eerste les Nederlands na de zomervakantie blijkt dat je een andere leerkracht voor Nederlands hebt gekregen. Het is een wat oudere dame die op een nogal ouderwetse manier lesgeeft. Tijdens de les blijkt het al snel dat zij ook moeite heeft om orde te houden. Iedereen zit gewoon door elkaar te praten en als de leerkracht er iets van zegt trekt niemand zich er wat van aan. Op een gegeven moment wordt de leerkracht boos en begint te roepen tegen de klas dat iedereen nu eindelijk eens zijn mond moet houden. Het geroep van de leerkracht wordt echter beantwoord met een honend gelach vanuit de klas.

Wat vind je van de houding van de klas tegenover de leerkracht?

.....

.....

.....

Getuigt deze houding van respect voor de leerkracht?

.....

.....

.....

.....

Hoe zou deze situatie verbeterd kunnen worden?

.....

.....

.....

.....

.....

Wat vind je van de volgende mening?: *Voor mijn ouders heb ik wel respect, want als ik iets verkeerd doe krijg ik slaag. Voor mijn leerkrachten hebben ik geen respect, moeten ze maar beter hun werk doen als zij geen orde kunnen houden!*

.....

.....

.....

.....

Agressie en conflicten in de wereld en maatschappij.

In de wereld van vandaag komen we allerlei vormen van agressie tegen. Hieronder zie je een aantal afbeeldingen. Beschrijf naast de afbeelding wat er gebeurt en om wat voor soort agressie het hier gaat.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Seksuele agressie

Van seksuele agressie spreken we wanneer vrouwen of mannen tegen hun eigen wil in seksueel benaderd worden. Hierbij kan het gaan om ongewenste opmerkingen (mondelinge agressie), ongewenste betastingen, aanrandingen en in het ergste geval om verkrachtingen. Seksuele agressie kan voor de slachtoffers van grote (negatieve) invloed zijn op de rest van hun leven. In de ergste gevallen gaan slachtoffers de rest van hun leven psychisch gebukt onder hun pijnlijke verleden. Soms vindt seksuele agressie plaats in groepsverband. Denk hierbij aan groepsaanrandingen of groepsverkrachtingen.

Hoe kan je volgens jouw mening het beste reageren en/of handelen als je seksueel agressief benaderd wordt?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Geef je mening over de volgende stelling: *Vrouwen die zich sensueel kleden hebben het aan zichzelf te danken dat zij te maken krijgen met seksuele agressie.*

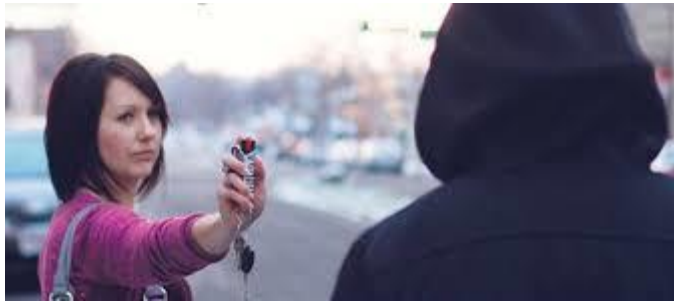
.....

.....

.....

.....
.....
.....
.....
.....

Wapens?

Sommige mensen vinden dat je het beste altijd een *wapen* bij je zou dragen om je zo te kunnen beschermen tegen iedere vorm van agressie. Nu weten we dat dit bij wet verboden is, maar wat vind je zelf van deze mening? Zou je het recht moeten hebben om jezelf te kunnen verdedigen met een wapen?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Religieuze agressie

We lezen uit het volgende artikel uit de krant NRC Handelsblad de **dikgedrukte tekst**

Draaikolk van religieus geweld

Toon Beemsterboer, 6 januari 2014

Midden-Oosten. Niet alleen in Syrië, ook in Irak wordt de strijd tussen sunnieten en shi'ieten heviger. Op de achtergrond speelt een machtsstrijd tussen Saoedi-Arabië en Iran. En daar profiteert Al-Qaeda van.

Sunnitische extremistische strijders nemen positie in bij de Iraakse stad Falluja, gisteren. Foto EPA

Gemaskerde extremisten gelieerd aan Al-Qaeda hesen dit weekend de zwarte vlag in twee steden in het hart van Irak. In Libanon lieten extremisten donderdag de zoveelste autobom ontploffen in Beiroet. **Steeds meer landen in het Midden-Oosten worden meegesleurd in een draaikolk van geweld, met de Syrische burgeroorlog als middelpunt. Het is een strijd tussen shi'ieten en sunnieten, de twee grootste stromingen in de islam.** Met op de achtergrond een machtsstrijd tussen het shi'itische Iran en het sunnitische Saoedi-Arabië, die hun invloed in het Midden-Oosten willen vergroten. En Al-Qaeda profiteert. **De hoofdrol wordt opgeëist door de sunnitische terreurgroep Islamitische Staat in Irak en de Levant (ISIS), de lokale tak van Al-Qaeda die zo'n 12.000 strijders in Irak en Syrië heeft. Zij en andere extremisten controleren delen van het noorden en oosten van Syrië, van waaruit ze operaties in andere landen voorbereiden. ISIS eiste ook de zelfmoordaanslag op in Beiroet, die was gericht tegen de shi'itische beweging Hezbollah.** En in Irak nam ISIS dit weekend de Iraakse steden Falluja en Ramadi in, waarmee ze de uitgestrekte woestijn die grenst aan Syrië beheerst.

Het lukt de Iraakse president Nouri al-Maliki en zijn door shi'ieten gedomineerde regering nog niet het geweld van ISIS en andere sunnitische groepen te stoppen. De opstand laaide op in april, nadat de regering met grof geweld een einde had gemaakt aan protesten van de sunnitische minderheid, die zich achtergesteld voelt door de regering. Extremisten maakten dankbaar gebruik van de woede die volgde op het keiharde overheidsoptreden. **ISIS stuurde tientallen zelfmoordterroristen per maand van Syrië naar Irak en ronselde gefrustreerde Iraakse jongeren om aanslagen te plegen op overheidsgebouwen en shi'itische bars en markten.**

Verenigde Staten willen niet opnieuw ingrijpen in Irak

De groep toonde in juli al zijn kracht met een goed georganiseerde aanval op de Abu Ghraib-gevangenis in Bagdad, waarbij vijfhonderd gevangenen vrijkwamen. **Vorig jaar vielen bijna 9.000 doden bij geweld in Irak, het hoogste aantal sinds het einde van de burgeroorlog in 2007.**

De Amerikaanse regering maakt zich grote zorgen over de opmars van Al-Qaeda. Maar minister van Buitenlandse Zaken John Kerry maakte afgelopen weekend nog eens duidelijk dat de VS geen zin hebben opnieuw troepen naar het Midden-Oosten te sturen. Om het Iraakse leger te versterken, leveren de VS dit jaar wel F-16's, 75 gronddoelraketten en 58 onbemande vliegtuigjes aan Irak. Maar wapenexperts betwijfelen of dit het verschil zal maken. De Amerikanen weten dat de strijd niet wordt gewonnen met wapens alleen. Ze dringen aan op verzoeningen met de sunnitische minderheid, die Maliki van zich heeft vervreemd door massale arrestaties van sunnitische jongeren.

Ook Libanon wordt meegezogen in de geweldsspiraal. Dit heeft te maken met de rol die de machtige shi'itische beweging Hezbollah speelt als steunpilaar van het Syrische regime. De afgelopen weken pleegden sunnitische extremisten twee grote aanslagen in Beiroet. In november was de Iraanse ambassade in Beiroet hun doelwit.

De rivaliteit tussen Iran en Saoedi-Arabië wakkert het geweld tussen sunnieten en shi'ieten in de regio aan. De opstanden, oorlogen en regimewisselingen van de laatste jaren hebben de angst en haat tussen de geloofsstromingen versterkt. Voor Iran en Saoedi-Arabië is de oorlog in Syrië van doorslaggevend belang. Blijft het land een bondgenoot van Iran en een doorvoerhaven voor wapens aan Hezbollah? Of moet het regime-Assad plaatsmaken voor een sunnitisch bewind dat Saoedi-Arabië gunstig gezind is? Beide landen hebben hun wapenleveranties opgevoerd. Rijke shi'ieten en sunnieten in de regio sturen geld om strijders uit hun kamp te betalen. Sunnitische jihadisten uit de hele wereld, ook Nederland, strijden aan de zijde van de rebellen. Shi'ieten uit Libanon en Iran sluiten zich aan bij milities van Assad. Mede dankzij de buitenlandse steun domineert ISIS nu de opstand in Syrië, en boekt het ook succes in Irak.

Maar het tij lijkt te keren. In Syrië heeft de groep de lokale bevolking tegen zich opgezet door lijfstraffen, arrestaties en onthoofdingen. Vorige week begon een alliantie van andere sunnitische rebellen een offensief tegen ISIS. De hoop van gematigde krachten is dat de zwarte vlag wordt gestreken en zij weer de overhand krijgen. (Bron: <http://www.nrc.nl/handelsblad/2014/01/06/draaikolk-van-religieus-geweld-1332735>)

Hoe zou deze vorm van agressie voorkomen kunnen worden?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

De tegenpool van religieuze agressie is religieuze verdraagzaamheid.

Bespreek bij de volgende stellingen of je het er mee eens bent of niet. Zeg ook waarom je het er wel of niet mee eens bent.

1. Religieuze verdraagzaamheid betekent: iedereen accepteren die een andere religie dan de jouwe aanhangt omdat het niet veel uitmaakt wat je gelooft, als je maar lief bent voor iedereen.
2. Religieuze verdraagzaamheid betekent: praten met mensen die een andere religie dan de jouwe aanhangen en zo proberen de overeenkomsten tussen elkaars religie te vinden.
3. Religieuze verdraagzaamheid betekent niet dat je het eens bent met mensen die een andere religie aanhangen dan de jouwe, maar dat je wel accepteert dat andere mensen op een andere manier geloven dan dat jij doet.
4. Als christen hoor je niet religieus verdraagzaam te zijn want het geloof in Jezus is de enige ware weg tot God.

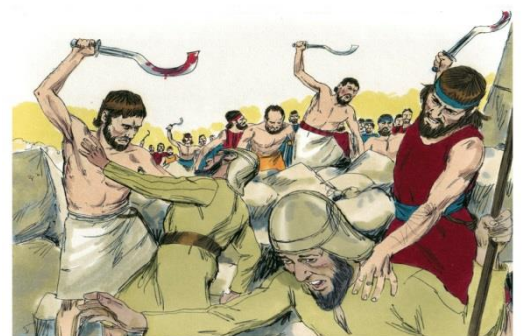
Geweld en de Bijbel

Als we naar de woorden van Jezus kijken zien we dat hij ons leerde om onze medemensen lief te hebben en geen geweld tegen hen te gebruiken. Ook niet als reactie op geweld dat tegen onszelf gebruikt wordt. Hieronder een paar voorbeelden:

Lukas 6:29: "Bied hem die u op de ene wang slaat, ook de andere. Verhinder hem die het bovenkleed van u afpakt, niet ook uw onderkleed te nemen"

Mattheüs 26:52: "Toen zei Jezus tegen hem: Doe uw zwaard terug op zijn plaats, want allen die naar het zwaard grijpen, zullen door het zwaard omkomen"

Maar.....zo kan je je afvragen.....er staan toch in de Bijbel ook teksten die juist lijken op te roepen tot geweld? Denk hierbij bijvoorbeeld aan de opdracht die

Jozua van God kreeg om met geweld de stad Jericho in te nemen. Zo lezen we in Jozua 6:17: *Maar op de stad en alles wat erin is rust de ban van de Heer: ze is onvoorwaardelijk aan de Heer gewijd en moet vernietigd worden. Alleen de hoer Rachab mag in leven blijven, samen met iedereen die bij haar in huis is, want ze heeft onze verkenner een schuilplaats gegeven.*

Gespreksvraag: Wat vind je van bovenstaande opdracht?

Vraag: Ken je nog meer voorbeelden uit de Bijbel waar in Gods naam tot geweld wordt opgeroepen?

.....

.....

.....

.....

.....

Geweldsteksten in de Bijbel blijven moeilijk te begrijpen. We moeten hierbij echter de achtergronden van deze teksten niet vergeten waarbij de roeping van Israël een heilig volk te zijn en de belofte van het land Kanaän een belangrijke rol spelen. Het is ook de vraag of *geweld* altijd hetzelfde is als *agressie*.

Vraag: welk antwoord zou jij hier in eerste instantie op geven?

.....

.....

.....

.....

.....

Agressie en conflicten in je latere beroepsleven

Ook als je in de toekomst een job uitoefent kan je te maken krijgen met agressie en/of conflicten.

Hieronder zie je een paar voorbeelden van wat voor conflicten er zoal zouden kunnen optreden. Wat vind je van deze conflicten? Hoe zou je zelf reageren als je je in zo'n situatie zou bevinden?

Een medewerker van een zorginstelling wordt geschorst omdat ze op facebook aan een collega schrijft dat haar werk met verstandelijk gehandicapten lijkt op dat van een oppasser in een dierentuin.

Een horecamedewerker wordt op staande voet ontslagen nadat zijn werkgever hem via facebook betrappt heeft op een leugen. De medewerker werd verdacht van fraude in samenspel met een bezoeker, maar de medewerker beweerde deze niet te kennen. De werkgever kwam er op facebook achter dat ze wel degelijk vrienden waren.

Een automonteur werkt bij een garagebedrijf. Hij heeft echter dikwijls ruzie met zijn collega's. Zij vinden dat hij te traag werkt. Zelf is hij hier echter niet van overtuigd. Hij vindt daarentegen dat zijn collega's te slordig werken. De laatste tijd wordt de sfeer op de werkvloer steeds meer gespannen.

Paul werkt bij een meubelmaker. De afgelopen maand is er een conflict ontstaan tussen hem en zijn baas. Paul heeft namelijk van een andere collega gehoord dat zijn baas van plan is om hem te ontslaan. Zijn baas er is namelijk achter gekomen dat Paul besmet is met het HIV-virus.

Oefening

Op de volgende website vind je veel informatie over hoe om te gaan met conflicten. Bekijk deze website en beantwoord de onderstaande vragen.

<http://www.carrieretijger.nl/functioneren/samenwerken/sociale-vaardigheden/conflicten-hanteren>

Op welke wijzen kan je volgens deze website een conflict hanteren?

.....
.....
.....

.....

.....

.....

[illegible][illegible]